

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 468

İstanbul Milletvekili Turgut Özal ve 88 Arkadaşının, Türkiye Büyük Millet Meclisi XVII. Dönem Milletvekili Ara Seçimi Hakkında Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/354)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi XVII. Dönem Milletvekili Ara Seçimi Hakkında Kanun Teklifimiz gerekcesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

<i>Turgut Özal</i> İstanbul	<i>A. Mesut Yılmaz-</i> Rize	<i>Ali Tanrıyar</i> İstanbul
<i>Bülent Akarcalı</i> İstanbul	<i>Suha Tanık</i> İzmir	<i>Aycan Çakıroğulları</i> Denizli
<i>B. Doğancaı Akyürek</i> İstanbul	<i>Eyüp Aşık</i> Trabzon	<i>M. Oltan Sungurlu</i> Gümüşhane
<i>Metin Balıbey</i> Afyon	<i>Sabahattin Aras</i> Erzurum	<i>İbrahim Özdemir</i> İstanbul
<i>Metin Gürdere</i> Tokat	<i>Cengiz Tuncer</i> Kayseri	<i>Zeki Yavuztürk</i> Elazığ
<i>Rüştü Kâzım Yücelen</i> İçel	<i>M. Mükerrerem Taşçıoğlu</i> Sivas	<i>İ. Safa Giray</i> İstanbul
<i>Mustafa Kalemli</i> Kütahya	<i>Ferruh İlter</i> İstanbul	<i>Halil Şıvgın</i> Ankara
<i>İlhan Aküzüm</i> Kars	<i>M. Vehbi Dinçerler</i> İstanbul	<i>Şükrü Yürür</i> Ordu
<i>A. Akgün Albayrak</i> Adana	<i>Kâzım Oksay</i> Bolu	<i>Fahir Sabunış</i> Bursa
<i>Fahrettin Kurt</i> Trabzon	<i>İsmet Oktay</i> Eskişehir	<i>Veysel Atasoy</i> Zonguldak
<i>Kemal İğrek</i> Bursa	<i>Memduh Gökçen</i> Bursa	<i>Abdullah Alımtaş</i> Afyon
<i>Osman Doğan</i> Şanlıurfa	<i>İsmail Saruhan</i> Ankara	<i>Göksel Kalaycıođlu</i> Ankara
<i>Yılmaz Hocaođlu</i> Adana	<i>Mehmet Kocabaş</i> İçel	<i>Hamit Melek</i> Hatay
<i>İsmail Dayı</i> Balıkesir	<i>Nabi Poyraz</i> Ordu	<i>Mehmet Sađdıç</i> Ankara

<i>Hazım Kutay</i> Ankara	<i>Ahmet Karaevli</i> Tekirdağ	<i>Nihat Türker</i> Afyon
<i>Burhan Cahit Gündüz</i> İzmir	<i>Ayhan Uysal</i> Çanakkale	<i>Ahmet Kurtcebe Alptemoçin</i> Bursa
<i>Cahit Aral</i> Ankara	<i>Cemal Özbilen</i> Kırklareli	<i>Nadir Pazarbaşı</i> Çanakkale
<i>İsmail Ügdül</i> Edirne	<i>Mehmet Özdemir</i> Elâziğ	<i>Mustafa Çakaloğlu</i> Antalya
<i>Seçkin Fırat</i> Bolu	<i>Hilmi Biçer</i> Sinop	<i>Arif Ağaoğlu</i> Adıyaman
<i>Sadettin Ağacık</i> Kastamonu	<i>N. Mehmet Kaşıkçı</i> Kayseri	<i>Beşir Çelebioğlu</i> Mardin
<i>İbrahim Turan</i> Gümüşhane	<i>Yavuz Köymen</i> Giresun	<i>Mümtaz Özkök</i> Sakarya
<i>Ünal Akkaya</i> Çorum	<i>Alpaslan Pehlivanlı</i> Ankara	<i>Mehmet Budak</i> Kırşehir
<i>Burhan Kara</i> Giresun	<i>Hamdi Özsoy</i> Afyon	<i>Mustafa Balçılar</i> Eskişehir
<i>A. Ata Aksu</i> Gaziantep	<i>Mustafa Sabri Güvenç</i> Niğde	<i>Nabi Sabuncu</i> Aydın
<i>Mahmut Karabulut</i> Sivas	<i>Talât Sargın</i> Tokat	<i>Mustafa Kılıçaslan</i> Sakarya
<i>Nihat Akpak</i> Sakarya	<i>A. Şevket Gedik</i> Adana	<i>Turan Öztürk</i> Nevşehir
<i>Ali Babaoğlu</i> Nevşehir	<i>Alaattin Fırat</i> Muş	<i>Ledin Barlas</i> Adana
<i>Nihat Harmancı</i> Konya	<i>Ahmet Yılmaz</i> Giresun	<i>N. Naci Mimaroğlu</i> Siirt
<i>Timur Çınar</i> Manisa	<i>Mekin Sarıoğlu</i> Manisa	<i>Gürbüz Şakranlı</i> Manisa
<i>M. Fuat Yazıcı</i> Manisa		<i>Mümtaz Güler</i> Uşak

GENEL GEREKÇE

Anayasamızın 78 inci maddesi Milletvekili ara seçiminin yapılmasını öngörmektedir. Anılan madde hükümünde milletvekili ara seçimi için en erken ve engeç tarihler belirlenmiştir. Siyasî partilerin muhtelif vesilelerle yaptıkları açıklamalarda ara seçimin bu yıl yapılmasında genel bir mutabakat olduğu görülmektedir. Ancak, milletvekili ara seçimlerinin yapılmasıyla ilgili esas ve usulleri gösteren hükümler Anayasada ve kanunlarda yer almamaktadır.

1982 Anayasasından evvelki milletvekili ara seçimleri Senato kısmî seçimleri ile birlikte ve aynı hükümlere tabi olarak yapılmaktaydı. Bunun için milletvekili ara seçimlerinin yapılmasıyla ilgili bir kanunî düzenleme de getirilmemiş bulunmaktadır.

Seçimin bu yıl kış aylarına girilmeden yapılmasını temin edebilmek için, seçim kurullarının çalışmalarını kolaylaştıracak ve bu seçimin düzenli bir şekilde yapılmasını sağlayacak özel hükümler konulması teknik bir zaruretten kaynaklanmıştır.

Esasen Türkiye Büyük Millet Meclisinin XVII. Döneminde yeni Anayasamıza göre milletvekili ara seçimlerinin ilk defa yapılacak olması bu konunun özel olarak düzenlenmesini gerektirmektedir.

Seçim ve Siyasî Partiler Kanunlarında yapılan son değişikliklerin siyasî partilerin Tüzüklerine bu zaman zarfında yansımaya bileceği için, hususî bir hükme de ihtiyaç hâsıl olmaktadır. 1982 Anayasası altında yapılacak olan bu ilk milletvekili ara seçiminde, Memleketimizin içerisinde bulunduğu siyasî ortamı da dikkate alarak, henüz kanunî şartları oluşturamamış ve bir müddet sonra bu şartları haiz olabilecek siyasî partilere bu Seçime katılma hakkının tanınması yerinde olacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Ara seçimlerin tarihini ve seçim tarihini düzenlemektir.

Madde 2. — Sandık seçmen listelerinin seçme hakkını yeni kazanıp da eski listelerde isimleri bulunmayanların seçime katılmalarını sağlamak için yeniden düzenlenmesi hususunda Yüksek Seçim Kuruluna yetki verilmiştir.

Madde 3. — Zamanın darlığı ve Siyasî Partiler Kanunu ile Seçim Kanununda yapılan son değişikliklere paralellik sağlanması için Merkez Karar ve Yönetim Kurulları yetkili kılınmıştır.

Madde 4. — Seçimlere katılan devlet memurlarına, seçimi kaybettikleri takdirde görev alma imkânı tanınmıştır.

Madde 5. — Milletvekili Ara Seçimi esas ve usulleri bakımından seçimle ilgili diğer kanunlardaki hükümlere atıf yapılmıştır.

Madde 6. — İlk defa yapılacak olan Milletvekili Ara Seçiminde bütün Siyasî Partilerin katılması temin edilmiştir.

Anayasa Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Anayasa Komisyonu
Esas No. : 2/354
Karar No. : 10

10.7.1986

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınızca 10.7.1986 tarihinde Komisyonumuza gönderilen, İstanbul Milletvekili Turgut Özal ve 88 arkadaşının, Türkiye Büyük Millet Meclisi XVII nci Dönem Milletvekili Ara Seçimi Hakkında Kanun Teklifi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun 10.7.1986 tarihli 117 nci olağanüstü Birleşiminde alınan karar gereğince Komisyonumuzun 10.7.1986 tarihli toplantısında Adalet Bakanı, Başbakanlık ve İçişleri Bakanlığı temsilcileri ile teklif sahipleri de hazır bulunduğu halde incelenmiştir.

Anayasanın 78 inci maddesine uygun olarak hazırlanan teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca olumlu bulunmuş, maddelerinin görüşülmesi kabul edilmiştir.

Teklifin 1 inci maddesi, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına bir an önce başlamasını sağlamak ve ülkede seçim havasını daha fazla estirmemek için oy verme gününün 28 Eylül 1986 Pazar günü olarak değiştirilmesiyle kabul edilmiştir.

Teklifin 2, 3 ve 4 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Teklifin 5 inci maddesi seçime katılacak Siyasî Partilerin seçim çalışmalarının TRT haber bültenlerinde yer alabilmesi için 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun 52 nci maddesinin son fıkrasına paralel olarak değiştirilerek kabul edilmiştir.

Teklifin 6, 7 ve 8 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Konunun önemini göz önüne alan Komisyonumuz, Teklifin İçtüzüğün 53 üncü maddesinin 2 nci fıkrasına göre kırksekiz saat beklemeden Genel Kurul Gündemine alınarak görüşülmesini de kararlaştırmıştır.

Raporumuz, Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
Kâmil T. Coşkunoğlu
Ankara

Kâtip
Mehmet Sezai Pekuslu
Ankara

Üye
Sabahattin Aras
Erzurum

Üye
Namık Kemal Şentürk
İstanbul
Tümüne Karşıyım

Üye
Fahrettin Uluç
Samsun

Başkanvekilli
Münir Fuat Yazıcı
Manisa

Üye
Nurettin Yağanoğlu
Adana

Üye
Ünal Yaşar
Gaziantep

Üye
Mustafa Uğur Ener
Kütahya

Üye
Ahmet Turan Soğancıoğlu
Sivas

Sözdü
Ahmet Remzi Çerçi
Adana

Üye
Mustafa Çakaloğlu
Antalya

Üye
Cevdet Karlı
Giresun
(İmzada Bulunamadı)

Üye
Mustafa Sabri Güvenç
Niğde

Üye
Şevki Taştan
Sivas

Anayasa ve 2839 Sayılı Yasaya
aykırı gördüğüm için muhalifim

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ TURGUT ÖZAL
VE 88 ARKADAŞININ TEKLİFİ

**Türkiye Büyük Millet Meclisi XVII. Dönem Millet-
vekili Ara Seçimi Hakkında Kanun Teklifi**

MADDE 1. — Türkiye Büyük Millet Meclisi XVII. Dönem Milletvekili Ara Seçimi için oy verme günü 12 Ekim 1986 Pazar günüdür. Seçim döneminin başlangıç tarihi ve seçimlerle ilgili diğer süreler Yüksek Seçim Kurulunca oy verme günü esas alınarak tespit ve ilan edilir.

MADDE 2. — Bu seçimde 25 Mart 1984 günü yapılan Mahalli İdareler Seçimlerinde kullanılan sandık seçmen listeleri güncelleştirilerek kullanılır.

Güncelleştirme; sandık seçmen listelerinin askıya çıkarılması, listede ismi bulunmayanlar ile seçim gününe kadar 21 yaşını dolduracak olanların listeye yazılması suretiyle olur. Bu suretle oluşan listeler başka bir ilan ve sair işleme tabi tutulmadan çoğaltılarak sandık seçmen listesi olarak kullanılır. Askı ve itiraz süreleri Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.

MADDE 3. — Bu seçimde siyasi partilerin adayları siyasi partilerin Merkez Karar ve Yönetim Kurulları tarafından tespit edilir.

MADDE 4. — Subaylar, Astsubaylar, Hâkimler ve Savcılar ile Yüksek Yargı Organları mensupları hariç olmak üzere; bu seçimde Milletvekili adayı olan devlet memurları seçimi kaybetmeleri halinde, Yüksek Seçim Kurulunca seçim sonuçlarının ilanı takibeden bir ay içinde müracaat etmeleri kaydıyla müktesep haklarıyla eski veya eşdeğer bir göreve dönebilirler.

MADDE 5. — Bu seçimde Radyo ve Televizyondan Propaganda ile ilgili hükümler hariç, seçimlerle ilgili kanunların bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

ANAYASA KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN

**Türkiye Büyük Millet Meclisi XVII nci Dönem Mil-
letvekili Ara Seçimi Hakkında Kanun Teklifi**

MADDE 1. — Türkiye Büyük Millet Meclisi XVII nci Dönem Milletvekili Ara Seçim için oy verme günü 28 Eylül 1986 Pazar günüdür. Seçim Döneminin başlangıç tarihi ve seçimlerle ilgili diğer süreler Yüksek Seçim Kurulunca oy verme günü esas alınarak tespit ve ilan edilir.

MADDE 2. — Teklifin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Teklifin 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Bu seçimde Radyo ve Televizyondan propaganda ile ilgili hükümler hariç, seçimlerle ilgili Kanunların bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Ancak, Radyo ve Televizyondan : Yüksek Seçim Kurulunca ilan edilecek Seçimin başlangıç tarihinden, 27 Eylül 1986 Cumartesi günü saat - 18.00'e kadar TRT haber bültenlerinin Siyasal Partilerin seçim çalışmalarıyla ilgili bölümünde, Yüksek Seçim Kurulunun, eşitlik esasları dahilinde tespit edeceği süre ve kelime sayısı sınırları içinde kalmak kaydıyla seçime katılan tüm Siyasal Partiler tarafından verilecek metinler yayınlanır.

(İstanbul Milletvekili Turgut Özal ve 88
Arkadaşının Teklifi)

MADDE 6. — Bu seçimde, Siyasî Partilerin seçime katılabilmeleri için diğer Kanunlarda öngörülen; İl ve İlçelerin üçte ikisinde teşkilat kurma ve Büyük Kongresini yapmış olma veya Türkiye Büyük Millet Meclisinde Grubu bulunması şartları aranmaz.

MADDE 7. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 6. — Teklifin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Teklifin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Teklifin 8 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.